

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

BIRKETVEJ 64-66

LOLLAND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	05.11.2018
Besigtiget af:	Vera Noldus
Journalnummer:	18/08266
Kommune:	Lolland Kommune
Adresse:	Birketvej 64, 4941 Bandholm
Betegnelse:	Birketvej 64-66
Fredningsår:	1993
Omfang:	<i>Den 16 fag lange og seks fag brede bindingsværksbygning (midten af 1700-tallet), og hækken langs Birketvej og Smedestræde.</i>

- I fredningsbeskrivelsen er der ikke taget stilling til lovligheden af bygningsarbejder foretaget i ejendommen.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Birketvej 64-66 knytter sig i det ydre til den helstøbte bygningskrop, der består af en seksten fag lang og seks fag bred bindingsværkslænge med bræddebeklædt østgavl og halvvalmet stråtag med spær med udhængsskalke og lollandsk rygning, hvilket er et typisk træk fra egnens bygningskultur. Selv om det nu er slidt af, har huset været kalket over stok og sten, hvilket også er en skik fra Sydsjælland, Lolland-Falster og Møn.

Huset er opført i midten af 1700-tallet for at huse arbejdere med tilknytning til det nærliggende Knuthenborg Gods, som bygningen tidligere har hørt under. Der ligger således også kulturhistorisk værdi i de to murede skorstenspiber i tagryggen, der vidner om, at længen har været opdelt i flere boliger, oprindeligt formentlig otte og senere ombygget til fire boliger. Bygningens symmetriske opbygning med indgangspartier og lige fordelte vinduer i facaderne, både mod vest og øst, understreger den oprindelige opdeling i flere boliger. Hertil kommer ældre eller traditionelt udførte detaljer som torammede, opsprossede vinduer, gennemstukne bjælker, stråtagkviste, revledøre med beslag, der vidner om den enkle, men gedigne bygningskultur på opførelsestidspunktet på landet, hvor det har været almindeligt, at arbejdere har boet sammen i lange længer. Adskillige åbninger står i dag tildækket med plader.

Den kulturhistoriske værdi ved langhuset knytter sig i det indre til den til dels stadig aflæselige planløsning, hvor rumopdelingen til fire boliger er bibeholdt. Dog ikke i den vestre ende, hvor der er påbegyndt en ombygning.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Birketvej 64-66 knytter sig i det ydre til bygningens beliggenhed i Bandholm, hvor den ligger markant på et gadehjørne ved en af byens indfaldsveje. Hjørnet markeres af en tjørnehæk, som ligeledes er omfattet af fredningen. Facadekomposition er symmetrisk med taktfaste vinduer i gavlene og tæt vinduessætning i facaderne. Den langstrakte bygningskrop bliver løftet af de to skorstenspiber i tagryggen. Hertil kommer stråtaget, der understreger bygningens ydmyge fremtræden som arbejderbolig på landet. Samlet fremtræder huset som en enkel og velproportioneret bygningskrop med en klart afgrænset form.

I det indre knytter den arkitektoniske værdi sig til husets planløsning og til de ældre bevarede bygningsdele, der er ærlige i deres udtryk og omfatter vinduer, fyldingsdøre og plankegulve.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig til husets markante beliggenhed på et gadehjørne i udkanten af Bandholm, tæt på Knuthenborg Gods. I det ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til den harmoniske form og proportionering med kvartvalmet stråtækt tag og bindingsværk, ældre og traditionelt udførte torammede opsprossede vinduer og ældre og traditionelt udførte beklædte- eller revledøre med alle detaljer samt de to skorstene. Hertil kommer alle oprindelige og ældre bygningsdele og den traditionelle materialeholdning.

De bærende fredningsværdier er i det indre knyttet til den til dels bevarede planløsning. Hertil kommer de ældre og traditionelt udførte bygningsdele og -detaljer, herunder fyldingsdøre med tilhørende gerichter, vinduesdetaljer, plankegulve samt den traditionelle materialeholdning.